

Enziane da la Purtenza è la campionesa

8avla exposiziun dalla razza bregna all'Arena a Tgazzas

■ (anr/pd) Sonda passada è stada a l'Arena grischuna a Tgazzas la 8avla exposiziun organisada dalla gruppa da tratga grischuna. Igls 125 tocs èn nias manos se dalla gruppa d'elevatours giovens grischuns. Igls animals èn nias examinados digl expert Taliang Angelo Pozzati tgi ò attestò ena «qualità esclusiva» agls passa 100 animals manos se. La campionesa da chest onn dereiva dalla Purtenza, da Pany, ena vatga da Christian Salzgeber-Ardüser cun igl nom «Enziane». La gruppa da tratga dalla razza bregna agl Grischun dattigl siva digl onn 1995 e dombra oz manevel 200 commembers. Ed egna dallas fegnameiras dètg ambiziosas è da davantar igl nr. 1 an Svizra, chegl tgi è er reuschia. Igls Grischuns èn actuals campions svizzers, chegl gist digls davos treis onns per la sagonda gèda. I para dad esser sen la dretga veia, chegl ò er demusso l'exposiziun/premiazion da sonda passada. Zont tar igl format digls animals preschentos era da constatar ena qualitat suprema, pero er tar igls eivers ègl sto amprema classa.

Otas prestaziuns a tots elevatours e movel

Ena ulterioura fegnameira dalla gruppa da tratga è dad organisar e realisar mintg'onn ena premiazion pi gronda. Igls pours tgi vevan interess da sa participar cun animals ord lour travagl alla premiazion on gia l'ocasiun da s'annunzgiar anfignen igl mez december. Curt sessour è stada la preseleziun. Da 75 travagls è sto annunzgiar 320 tocs tgi on stua neir preseleziunos, ena veira provocaziun per igls experts Gion Attenhofer e Paul Caduff. La lotta per saveir sa participar è mecta ota. I dovra, dasperas

La «Enziane» da la Purtenza è davantada campionesa. Igl possessour Christian Salzgeber scu er sies fegl Tom èn ple tgi cuntaints da chel success. En resultat da buna lavour da tratga.

FOTO P. DOSCH

ena paretta quasi sainza macla digl animal sez, er igls palpieris ple tgi an rughel.

Sen deir dad els eran gist las vatgas giovnas surtot fermas, ma er varcantas vatgas pi viglias da nom e rang sa cattan an ena furma absolut top. Tot stat avert, nignas u tottas favoritas, chegl tot tenor igl gost digl expert.

L'exposiziun ampurmetta blera tensiun sen en nivel ordvart ot. Igls 125 ani-

mals èn nias rangos an 14 partiziuns, ena coppa da travagl, vatga cun igl pi bel eiver ed alla fegn la bela dallas pi belas, la «campionesa».

En sulet tgi giuditgescha an ena Arena fulanada cun aspectatours

Animals tgi vignan an dumonda per ena tala premiazion dereivan da travagls tgi produtgeschan latg er an lò ègl fitg grev

dad aver las miglras. Scu usito tar las premiazions, vign en solit expert incumbenso cun igl giudicat digls animals. I sa tratta cò adegna dad experts rancunaschas ed ena buna part vign dictada dalla valeta economica dad en animal. Pero ò mintga expert las sias preferentschas e dat magari lò la peisa. Uscheia ò igl giudicat en tant subjectivitat. Angelo Pozzatti, igl expert da sonda passada, dava

gronda peisa agl fundamaint dalla biestra. E naturalmaitg ò la rangaziun da far ensatge cugl gost persunal da chel tgi giuditgescha. Magari èn dus vatgas tgi èn equivalentas, ed igl expert stò pero sa decider per egna. Dasper ena victoura tar mintga categoria è alla fegn neida tscharneida la campionesa. Manos agl rentg nivan igls animals mintgamaì digls elevatours/as giovens, tals tgi on parmangs da far en amprendissadi da pour ni da poura an en travagl ester. Er differentas mattas eran da la parteida ed on exequia lour lavour cun bravura. Igl possessour dalla miglra dalla categoria survagniva mintgamaì en present tgi è nia sponsoro da differentas firmas. Er cò ins pò deir, sainza sponsor vò navot.

Campionesa, igl pi bel eiver ed igl migler travagl

La bela dallas belas, la campionesa è davantada la vatga an sagonda lactaziun «Enziane» da Christian Salzgeber da Pany. La vatga «Norma» digl madem possessour è gist davantada terza dasper la vicecampionesa «Bonnie» da Wendelin Casutt da Falera. Campion da travagl è davanto Wendelin Casutt cun las vatgas «Bonnie» e la «Wendelins Eros Lebung». La vatga giova cun igl pi bel eiver è «Gerda» da Georg Florin da Serneus e dallas viglias la «Wasca» da Pius Riedi da Morissen.

Rangaziun dallas ampremas da mintga partizion 1: Wonne, Löttscher Christian e Hansjürg, Fürstenau, 2. Jessica, Hunger Erich, Valendas, 3. Enziane, Spescha Gerold, Surcuolm, 4. Alpina, Steier Luzi, Savognin, 5. Cadalbert's Dani Raja, Cadalbert Beni, Lantsch, 6. Enziane, Salzgeber Christian, Pany, 7. Petty, Pleisch Andrea, Frauenkirch, 8. Bonnie, Casutt Wendelin, 9. Franca, Attenhofer Gion, Fidaz, 10. Zabella, Caduff Michel, Degen, 11. Rietbergers Denmark Denis, Rietberger Fritz, Malans, 12. Jolly, Berry Hanspeter, Grösch, 13. Norma, Salzgeber Christian, Pany, 14. Jolanda, Koller August, Ardez

A sacapescha cun la voluntad da Dieu

La nova pendiculara LRF e vagnida inaugurada

■ (anr/grc) «Bi ca nus vagn puspe nosa pendiculara», e vagnieu getg la fegn da november 2006, cura ca la pendiculara da Rzegn a Veulden e vagnida surdada agl trafi suainter la renovaziun da la LRF (Luftseibahn Rhäzüns Feldis) an tearma da me seat mains. La sonda passada e que mied da transport public vagnieu banadiu ecumenicameing da la plavanessa da Veulden Gisella Belleri a digl prear Max Heger da Panaduz a da Rzegn. Cun agid da la Musica da giuvenils da Panaduz a da la musica da tschever Pipas a cun diversas purschidas a Rzegn ad a Veulden à la sonda passada gieu liac l'inaugura-

ziun ufiziala da la LRF. Da la partida e ear sto igl cunzeglier guvernativ Stefan Engler.

Scha quella renovaziun segi stada pigls spezialists egna lavur da rutina near egna sfida à la plavanessa Gisella Belleri betga lieu giuditgear. An mintga cass à ella managieu ca l'antiera acziun vegi antschieg digls 1999 cun antschever a planisar, spitgear a tamer ad à agiunto: «Sainza igl agid digls vaschinadis, digl cantùn a da la confederaziun a digls sponsurs – a sacapescha da la voluntad da Dieu – füss quella ovra mai gartageada», sperand ca quella fetschi sieus duer par egn peer generaziuns.

Plavanessa Gisella Belleri ad igl prear Max Heger a caschùn da la banadicziun ad inauguraziun da la LRF renovada da la sonda passada

FOTO G. R. CANTIENI

Co po egna scola anzuma funcziunar?

Taerza radunanza digls cumembers da l'Assoziaziun dals cussegls da scola dal Grischun

■ (anr/grc) La sonda passada à la presidenta da quella organizaziun Gabriela Aschwanden-Büchel puspe egn'eada mano suveranameing la radunanza digls cunzegls da scola grischuns. Agl zenter e sto igl avàntmiezi egn referat digl renumno autur da cudeschs Jürg Jegge cun igl tema «Umans n'èn betg emplunabels – betg a chasa e n'èr betg en scola». Igl tractandum prinzipal da la radunanza digl suaintermezi e stada la preschantaziun davart las pratandientschas digls cunzegls da scola d'ozigligi. Egna grupa da lavur da l'Assoziaziun digls cunzegls da scola digl Grischun (ACSG) à elavuro egna brochura davart las pratandientschas c'ign spegna d'egna cunzegliera near d'egn cunzeglier da scola.

Easser agl cunzegli da scola e egna tgossa pratenziusa

La brochura elavurada d'egna grupa da lavur da l'ACSG cun agid da contacts ear sur igls cunfegns grischuns po constatar ca easser oz cumembra near cumember d'egn cunzegli da scola segi egna lavur pratenziusa, interessanta a varieada. Quellas autoritads s'ocupechan da masiras da prevenziun antocen tier l'organizaziun strategica ad digl contact cun igls politicers, par me numnar egn peer da las pratensiuns digl profil ca egn cumember digl cunzegli da scola stuess aver. Las premissas d'egna buna near d'egn bün cunzeglier da scola pratendi ozigligi egna buna furmaziun generala sco ear ancunaschientschas davart digl svilup a las tendenzas socialas ad agl madem mumaint ear flexibladad.

Gabriela Aschwanden-Büchel, presidenta da l'ACSG (Assoziaziun dals cussegls da scola dal Grischun) a caschùn da la tearza radunanza ordinaria da cumembers.

FOTO G. R. CANTIENI

La scola, egna reet da diferaints acturs ca funcziunan

Ca egna scola sa betga funcziunar scha igls partizipants tiran betga ved igl madem «sughet» e egna sabientscha gea ancunaschainta da vigl annà. Parquegl gi ear igl oriundameing surmester «normal» a da classas spezialas ca «egna scola ca funcziuna bagn segi egna reet digls ple deferaints acturs, da sculars, da geniturs digls surmesters a digl cunzegli da scola. Tut quels sustegan ca la scola prosperecha», a tuts ca manegian igl madem: «An favur digl unfant, digl scular».

Jürg Jegge e naschieu digls 1943 a Turritg. Suainter easser sto surmester «normal» a da classas spezialas e el da 20 ons annà manader digl Märtpplatz, d'egn lurvatori par carstgans giuvens cun difficul-

tads da «partenza». Jürg Jegge e autur da cudeschs, ad à gea luvro tier radio a televisiun. Igl ple grànd success a Jürg Jegge gieu cun seas dus cudeschs «Dummheit ist lernbar» a «Die Krümmung der Gurke» ad el sadumonda an conex cun sieus referat Umans n'èn betg emplunabels – betg a chasa e n'èr betg en scola anc adigna: «E tgutgadad anc adigna d'emprender?» Sco ca la presidenta Gabriela Aschwanden-Büchel da l'ACSG (Assoziaziun dals cussegls da scola dal Grischun) à fatg da saver la sonda passada segi egn digls intents prinzipals da quella organizaziun da tgirar igls contacts cun surmesters, geniturs, cunzegls da scola a sacapescha cun igl parsura digl departamaint d'educaziun, cultura a proteziun digl ambiain Claudio Lardi.